

מבעד למסכה (שעורים בהתפללות)

כל השבוע הזה הייתי טרוד אוי ורק בענין אחד — במקורים רשמיים במחלקת הממשלה שלנו כי בזמן האחרון חל קנו

בינינו את העבודה הזאת, כלומר — המקורים. הוא ז"א הרבי" שלנו קבל עליו לבקר בידוע את פטריהמור ופטריהם וביחוד את "פטריהקדוש" ואני מבקר דוקא את ה"פטרי" יענקיל" בכל מישרדיו ולא עפ"י הוונת חלילה מהמת "שעזכות" אינו כתב או עתונאי המחכה לכבודים ולחזמנות, אלא מין ברית משונה שהנטימה והרגשה בקרבו וחרב שלופה בידו ברמות צפרו קטנה שקורין בלע"ו "פונטוויפן" והוא מופיע בכל מקום דוקא בזמן שאין כוחים לו ומסתכל מבעד למסוה, כמוכן דוקא במקום ירוצים לנהג צניעות...

אין דרכי הלילה להתפאר ולהתראות לפניכם תלמידים הנחמדים והבלתינחמדים. אבל רוצה אני שתדעו רק זאת כי נחירין לי קצת שכיילי דההר הויתים" כשמילי תהדר"

שלו. כוחות שאני עם הפקידים הנבחרים דוקא משלחם — לא ה"ניטיבם" חלילה! — כמו "שנים אחרים" ויש לי שם תלמידים מכני "עשרת השבטים" שהם בכלל "אחים טובים" ויודע אני מימיש "מה שתחת צפדניהם". וכל כך למה? — פשוט מפני שאני אוהב להתחפש וללביש מסוה על פני כמיהם וביחוד מפני שגם הם אוהבים כנונו כלנו את הכקרת, אלא ל צ א י ו : כלומר אינם אוהבים בקרת על עצמם. אבל בקרת על אחרים — מה יכ את י ת י.

רוצים אתם — ואספר לכם רק לדוגמא ע"א היטאלה והחמורת שנתעוררה בשבוע זה מבית מדרשה של ממשלתנו הרומימה. כידוע, החליטה הממשלה להציב אנדרטה של אלנבי יוטא אצל המזבחה והמשכן; ומפני איי, ואי"ה בשבוע העל"טי ביום י"ד מדי, תחיה התגלות הפסל בכעמד ה ה ת ו בכבודו ובעצמו שיבוא על הסום ויפגש עם הרבי" שלנו באותו מקום. ועכשיו שגמר הפסל מלניקוב את עבודתו היפה פנה מהנדסהמחוז אל מזכיר הממשלה בשאלה לאיזה צד יעמידו את פני אלנבי? — נמנו וגמרו להעמיד את פניו צפונה, מול ירושלים.

והדבר הגיע — אינו יודע כיצד? — לאוני בנידודנו ומיד הריצו הביורואים תלגרם של מחאה נמרצה ובהלכה אל "הררהויתים" — נוסח מורנינגדפוסט — ובאו עליו בטענה עצומה בשם אללאה ושלחהו : שאם פני אלנבי יעמדו לצד ירושלים הרי יהיו אחוריו באלהיטחילות. ל מ כ ה ?... אלא שהקב"ה מקדים רפואה ל"מכה", וה"רבי" שלנו נטל את המיפה ובעזרת פקידיו מרד ומצא אמנם כי עפ"י חוקי ההנדסה מגיעים אחוריו אלנבי מימיש מול ה"נבי".... מה עשה? כעא פשרה : לא לירושלם ולא למכה. לא לצפון ולא לדרום, אלא למערב — א נ ג ל י ת ה ואחוריו למזרח מצד עברי אללאה... כמו שמצינו בגמרא הקדושה במסכת יוטא אצל המזבחה והמשכן; ומפני חולשת הכח הגדול : ראשם למערב (של הכבשים) ואחוריהם למזרח שטא יטילו וכו".... הכל! אלמלי הייתי א נ י תקיה ובעל דעה שם על הררהויתים, הייתי מציע לפניהם — נחשו מה? — הייתי מציע פשרה אחרת : לעשות פרוטומי של אלנבי דר פרצופים, פנים לישראל ופנים לישימעאל, כנהוג לשווי המשקל... * * *

במשך בקורי הרבים בשבוע זה גליתי דבר מוזר ומיוחד במינו בארצנו : ישנו כנראה בין הפקידים הנבחרים של ה מ מ מנהל אחד שלא תפש עדיין היטב את כל הענין של "הבית הלאומי" והוא הושב, עפ"י מעשיו ודבריו, את כל הדבר הזה ברצינות גמורה... ואת הפקיד יקרהמציאות הות מצאתי דוקא במחלקת העבודות הצבוריות. והמנהל הזה שאינו יודע "הכמות" הלך וכתב בשבוע זה למהנדסהמחוז מכתב נמרין ע"א התפרצויות של יחידים לרשות הרבים שקורין בלשונם Enerochment of roads. שנעשו בסביבות ירושלב. מיד נתפרץ המהנדס על כל הסביבה הפש ומצא, כמוכן, פרץ על פרוי רק בשני מקומות : בתלפיות ובמוצא... מה עשה? גור על ועד תלפיות להרם את הגשר שנבנה בין הכביש ובין הרד המלך מחמת שמיצא בו פפול. דהיינו? — הצנור שקבעו בו הוא בן ששה אינטישים ולא תשעה אינטישים... ועל האכר במוצא חוקה פקודתו לפרץ את הנדר שנכנסה לרשות הרבים אשר לא כדת... כמישך בקורי הקצר לא הספקתי לעבר על כל המכתבים שהיו בנידן זה, ואולם נודע לי כי ועד תלפיות הוכיח שמהנדסהבלדיה בכבודו ובעצמו קבע את הצנור של ששה

אינטישים דוקא ולא של תשעה אינטישים. ולפי דעתו זה מספיק לסתם את הפיות של היקטרגים. והאכר במוצא מוצא לו מוצא אחר — מה שליטוואק יכול! — בא בכבודו ובעצמו והסביר למהנדס בלשונו : "יאו סי" (שירש כנראה מאורחיו האנגל.) יודעי דת ודין בחוק העותומני אפשר לבנות גדר במרחק של מטר אחד מדרך המלך, וגדרו עשתה לפנים משורתהדין ונתרחה מלכתד חילה מטר וחצי מטר "באקשיש". ולפני צאתו פנה אל המהנדס ואמר לו בוו הלשון : "יאו סי, מיסטר!" (רואה אתה. אדוני?) לא מ צ א י לא מ צ א י וגם לא מ צ א י א... כנראה שקרה לידידנו המהנדס מה שקרה פעם ברומיניה בשעה שהממשלה החליטה בפעם הראשונה להנהיג את תחנות הנסיון בארץ ושלחה מכתבים-החורים לכל הערים והכפרים להמציא לממשלה את כל ההופעות "האתמוספיריות", כלומר בדבר הגשם, הרוחות וכיוצא בזה. למחר בא אחד הפקידים של הכפר אל המושל בעיר והביא לו יהודי אחד שנסחב אחריו ואמר למושל : הנה הבאתי לך "דוכינולוי" (אדוני!) "אתמוספיריקי" אחד... — ומה ענין יהודי אצל אתמוספיריק? ?

— שאל המושל בתמהון. כן, כן, הבינונו — ענה הרומיני בהיד — למי התכוון כבודו בצירקולאר שלו ובמקום להגיד "ושירדאנים" בהר לו לשון-מכוסה : "אתמוספיריים"... הבינונו... גם המהנדס שלנו הבין, כנראה, את פרוש המלה Enerochment ממש כמו "האתמוספירה" הרומינית בארצנו עכשיו... * * * וכיוון שאנו מדברים בתקונייהממשלה, נזכרתי בה"בולטיטיו" האנגלי של "דאררהיום" נומ' 44, שבו נתפרסם "תקוניטעות" מיטעם הממשלה על יושר הכתיבה של שמות ערים ומקומות שונים בארצנו מערבית לאני גלית, והוחלט לשנות, למישל, במקום : Safed—Safad Mejdal—Majdal כדי שיתאימו כל השמות למבטא הנכון והמדויק של בנידודנו... חבל, חבל מאד שאינו "מאכער" שם על "הררהויתים" כי אז הייתי מציע רשימה שלמה של "תקוניטעות" שנשכחו בבית מדרשו של "הרבי", דהיינו : 1. במקום : זכרון-יעקב, יכתבו באנגלית Zakaria Wa-Yaakoub ממש כמו שכתוב בער ב י ת על לוח התהנה של

הרמכת בו"י. 2. במקום : "מאהדישערים", יכתבו באנגלית Meisehori כלומר "מישרי", מימיש כמו שצועקים העגלונים הערביים ברחוב יפו בשעה מתנפלים על איזה נוסע או יהודיה זקנה ומכניסים אותם בעל כרחם לתוך העגלת... 3. במקום : רחוב בצלאל (לא הודרום!) יכתבו רחוב "באסאלל", כמו שכתוב על השלט הערבי הרבוק אל כהל הבנין של בצלאל עד היום הזה, ונזכה לשני רחובות : רחוב "אבו באסאל" ורחוב "באסאל" סתם... ובדי להוציא דבר מתוקן מתחת ידינו, הייתי כוננה ועדה מיוחדת מיטעם המועצה המהוקפת להתאים את כל השמות בארצנו אל המבטא של ר' מישה קוימא. בשבט הייתי משאיר כמוכן את השם "גבלום" כמו שכתוב הנהו עכשיו על הלוח באותיות עבריות, להתאמת המבטא כמוכן; ואי"ה בקרוב בימינו נזכה ב"ביתנו הלאומי" עוד לשם "אל-קודש" באנגלית ובעברית והשם סאפאר במקום צפת יוכיח! * * * המיד נתקשיתי לדעת מפני מה גוהגת הממשלה כמעט בכל מודעותיה הרשמיות וגם סגורחמושל שלנו בספרהשמוש שלו לא"י

לחזכיר תהלה את דת האישלום, אח"כ את דת הנוצרים ורק לאהרונה את היהודים? עד שובתי לבקר בשבוע זה את מנהל החקירות לעתיקות פלשתינה (א"י) והוא הואיל בהד ביכותו הרבה להסביר לי הכל עפ"י חכמת הארכיאולוגיה.

— "וועל" — הוא אומר — "מיי דיר מיסטר עזמית" ! הדבר פשוט מאוד : ענין הדתות הוא מכיש כענין החפירות בארץ. היה "מיסטר" (רבי) הגד, ובטח ידעת כי ישנן בארמיה שלשה מיני שכבות. ובמני, הוסיף ההוקר לדבר, השכבה הראשונה היא האהרונה כמו דת האישלום ; אח"כ — השכבות הבינוניות ; גוהי דת הנצרות ודת היהודים הרי היא השכבה הכי עתיקה הכי אהרונה...

וזכרתי אז עפ"י חכמת החפירות כי דתנו קבורה עמוק עמוק תשע אמות בקרקע בארצנו...

* * *

וכחמת רב הבקורים והראיונות בשבוע זה עיפו רגלי כאד ובקשתי לנסע בעגלה, והנה לא מצאתי בכל ירושלים אף עגלה אחת להפילו חצי עגלות, מכיש בבלי-ראה ובבלי ימצא בעירנו. מה המעשה? — נודע לי כי מי אחד מתלמידי הנמצאים ב"ה

בכל מקום כי כל העגלונים עשו "יראהת" וערכו הפגנה סוסיית על "הרהויתים" לאות מחאה נגד האוטומובילים שגזלו מהם את כל ה"חאוואנאט" והם מקפחים את פרנסתם.

רצתי בכל כחי ל"מאהדשערים" ושם מצאתי במרכז המסחרי וה"עוי" (כלומר : של מרבין העוים) עגלונים אהדים מאחביו שהזרו מהתהלכה ב"אף מורד", ישבתי בעגלה ובדרך נסיעתי נכנסתי בדברי שיחה עם המארידעגלה.

— ומה אמר לכם "הרבי" ? — שאלתי במבט.

— לא כלום ! — ענת, בזעף וכלה את כל חמתו בסוסו השליש מצאצאי סוסתו של מנדלי מו"ם — הוא אמר לנו את הפסוק הראשון או השני, איני זוכר עכשיו, מ"שיר השירים" ושלח אותנו אל המושל... והוא שלח אותנו אל ה"הוטלים" ואל החברות ימ"ש. כך שולחים אותנו מלוק אל "קוקי" והנה "הזוק" ואח"כ משיש אל טיש והעסק ביש !..

פתאום עמד המום הלכן, הוריר שתי אוניו כמקשיב לדברי שיחתנו, וה"מנהוג" שלי ירד במחילה מעל דוכנו וקרא בלשונו "הקדש" ; "עד כאן תחום שבת !" וככדי המחוקקת...

לפיים אותי בדברים פנה אלי היהודי האדמוני ואמר :

— ריאה אתה אדוני ? שלש מעלות גדולות ישנן לסוסי זה : בעל-שמיעה, בעל-ראיה ובעל דרד-ארץ... כשהוא שומע מרחוק איזה קולי מיד הוא עומד ; כשהוא רואה במרחק מיל אחד את ההרים, הוא מפסיק כהליכתו, ודרד-ארץ כיצד ? שאינו הולך לפני בעליו, אא"כ יורד אני והולך לפניו למשכו"...

אגב הרים את שוטו וכבד אותו — כך הוא אומר — ב"של-ראש" שלו ואח"כ הצליף על גבו ועל ה"שליד" שלי, עד ששלמתי את שכרו והלכתי.

שמעתי כי מיד בשוב המושל סטורם מנסיעתו יעשו העגלונים הפגנה שניה נגד האוטומובילים, ואולם קשה לדעת מה יחליט עכשיו בין סוסי ובין "פרד"?. (סוסי).

* * *

סוף סוף זכיתי תמול לדעת ולהרגיש טעמה של ההתאורחות בארצנו. לבשתי לי בגדי יום-טוב לכבוד היום והלכתי בפסיעות גסות, כיהודי חרד בשבת קדש אל בית-הכנסת, לאמר "אתח בחרתנו" לפני המועצת המחוקקת...

ואולם כשאך נגשתי אל שערי ה"תיאטר" רון ציון" — מקום הקלפי שלנו — נודע לי לתמהוני הגדול כי התחילו להציג היום את הדרמה "שלטון החשך" לא בערב, כנהוג, אלא מבעוד יום (מאטיניו בלע"ז). רצתי אל גוט ותגה אין "גוט" באולם (וי"א גם בעולם !) ובמקום פרץ זה זרח פרץ אחר בשם "דגני-בקצור נתחלפו "היוצרות" ובמקום להקת המשחקים של התיאטרון העברי מיפו באה חברת "קומיביאנטים" מכתי-האונגרים, כבתי הכסא ומבתי מחסה בעירנו, בשם "אגודת ישמעאל"...

כנראה שקרה ל"שלטון החשך" מה שקרה לאופיריטה "שולמית", והדרמה נתחד פכה לקומידיה כלומר למרגיקומידיה, במערך כה אחת גדולה וארוכה בירושלים עיה"ק שנכתבה לא ע"י גרף מילסטוי אלא ע"י גרף-שלידעי "בקול ישראל". תחת הריגיסורה לא של ברנשטין כהן אלא של ברנשטיין גורטקליף מירושלם...

קהל גדול בא לראות במחזה שהוצג לא על הבמה אלא לעיני השמש ותחת כפתר השמים, ובלא קנית כרטיסים הלילה. אדרבה, ה"קומידיאנטים" בכבודם ובעצמם עמדו על השער וסחבו את הקהל מהרחובות, ואחד מהם שנסחב בקמטותו ע"י אחד משוטרי המחוקקת...

"אגודת ישראל" צעק הצי-אנגלית וחצי זרגנית : נאה נאו ! אני לא אלך בשום אפן למת לכם את ה"וואוט" (הקול) שלי אפילו ב"סנט" אחד פחות ממה שקבלתי באמריקה ב"אלקשינד" (יום הבחירות).

על השער עמדו "סדרנים", כלומר מפ"ריעי הסדר, קשני הצדדים וחלקו "פרוגרמות" של הנשף... נגש הלון והושיט לי קול-קורא של ה"בלוק-הלאומי" והנה התנפל עלי יהודי אדמוני ומצויץ, הטף מידי את הגליון וצעק: "הבלוק הלאומי" ! ותחב לידי גליון אחד בשם : "זה לעמת זה !" ומה אמר לכם, תלמידי החביבים ? כשראיתי מצד אחד את ה"יצר טוב" בדמות רבנים "גאונים" כב"צ דילר, ולעמת זה ה"יצר הרע" מגרה בי את הסיטרא-אתרא ר"ל, גלוחים ואפיקורסים ימ"ש כאיתמר בן-אב"י, ל"עווי (ולא לוי הלילה !) וכיוצא בהם, עמדותי "על פרשת דרכים" (לא של אחה"ע) ולא ידעתי לשית עצות בנפשי, עד שננש אלי אחד מ"אגודת ישראל" ואמר לי : "כתוב — ובחרת בחיים !, כלומר בר' חיים וסיעתו... לא שהייתי הרבה, נגשתי אל הקלפי והשלכתי את פתקתי דרך הנקב בעד רב גדול "מזרחי", שאיני מכיר ואיני יודע את שמו, אומרים כי הוא מהבלוק הלאומי. אכן זה גודלי תמיד, כמו לחכעים, גם אצל איינשטיין וגם היום

ללכת דוקא עם ה"מזרחי"...

* * *

הדיקורציה היתה נפלאה. אחד מתלמידי "בצלאל" צייר "מיניה וביה" בקרטון על הפח תמונה נהדרת : תרגול גדול בעל משקפים וכובע שחור לראשו והוא קורא בקול : "קוקוריקו ! רק בי בחרו !" ועל ידו — סמל האגודה של ה"קומידיאנטים" בדמות יהודי ארוך ועל ראשו שטריוימיל שטוה, הנראה מרחוק כצלב...

מספרים כי תדהר תפש בשבוע זה שבעה ננכים מבני-דורנו ובתוכם גם הג' ממכה, שגנבו תרגולים משכונות היהודים : חבל שלא גנבו גם את התרגול הזה ! לסוף היו גם תרגולי התעמלות לא של ה"מכבי", אלא של הלוצים הולכי בטל זש' בפאות הארוכות ובשוליו הקפוטות...

על ידי עמד זוג מן השמים : הלון פולני ובעל-פאות חולני, שניהם התוכחו ביריחם

ובלשונם על הבחירות. על הכתל באולם הקלפי היתה תלויה מודעה של הראי נע Cocaine, סרט גפלא שיוצג שם (אגב, בקרוב נזכה לראות את קאוואליני בתיאטרון "ציון"). ולמטה כתוב בעברית : "קוקאין" וגם ההוספה "המות בחיים". צעק השחור ואמר : הנה כתוב בפרוש במודעה לפניך : — קוקאין ! וענה לו החלון : זיל לסיפא דקרא : המות ב"חיים" שלך !.. בקושי גדול הפרדתי ביניהם וכרצותי להרחיקם איש כרעהו, גבתי את כל אנרופיהם.

לאחר שנסגר הקלפי, נגש אלי יהודי זקן משכונת "משה כוגטיפיורי" וספר לי כי הוא בחר "א איד מיט א פרוינק", כלומר ביהודי ובספרדי, הושש אני שאם רק יודע הדבר הזה לבווגלו יתחרט על התפטרותו וישוב להגן על אחיו בפני אויביהם האשכנזים...

עז-מות